

7 Walnoten en witloof in agroforestry

Het Praktijkpunt Landbouw legde in 2020-2021 een proef- en demonstratieperceel boslandbouw aan. Het perceel werd ingedeeld in vier boomstroken met daartussen 15 meter brede tussenzones voor teelt van landbouwgewassen volgens een gangbare akkerbouwrotatie. Sinds in 2020-2021 heeft Praktijkpunt Landbouw een demonstratieperceel boslandbouw. Naast de demonstratieve functie, zijn er ook enkele proeven die in 2023 verder werden opgevolgd.

Demonstratieperceel

Het perceel werd beplant met diverse boomsoorten in verschillende opstellingen om een aantal mogelijkheden te kunnen visualiseren. Het perceel heeft namelijk een sensibiliserende functie en is opgebouwd met demonstratie als hoofddoel. Heel wat landbouwers, onderzoekers, beleidsmakers en studenten maakten kennis met agroforestry dankzij rondleidingen of openvelddagen.

Laat uitlopende walnoten zijn te verkiezen

De 36 walnootbomen (12 variëteiten in drie herhalingen) werden verder verzorgd en opgevolgd. De focus van deze bomen ligt op notenproductie. De timing van bladontwikkeling van de bomen kent duidelijke verschillen tussen variëteiten. Enkele werden specifiek geselecteerd als laat uitlopende soort. Deze zijn interessant voor boslandbouw aangezien het risico op vorstschade kleiner is en het landbouwgewas nabij de bomen langer van het licht kan genieten. Verwerking van de waarnemingen zal gebeuren over alle betrokken percelen heen (dit perceel in Herent is slechts één van de verschillende proeflocaties) in 2024. Onze notenbomen kenden slechts een zeer beperkte groei dit jaar. Een uitdrogende wind in het voorjaar en het laatijdig of te beperkt verwijderen van de eerste nootjes hebben mogelijk meegespeeld, maar de precieze oorzaak is niet gekend. Tijdens de zomer werden de bomen stevig gesnoeid.

Figuur 65: Verschil in uitlopen tussen twee variëteiten op 30/05/2023 (Herent).

Miscanthus als begeleidingsgewas voor houtproductie

Op het agroforestry-perceel staat ook bomenrij van 15 bomen die aan beide zijden omgeven is door een strook miscanthus. Het idee is dat de miscanthus de concurrentie aangaat met de bomen en ze zo stimuleert om in de hoogte groeien en minder lage vertakking te vormen. Dit zelfde principe zien we bij bomen die elkaar onderling beïnvloeden wanneer ze dicht bij elkaar staan in bosverband. De miscanthus werd geoogst in het voorjaar en kon vervolgens terug uitgroeien. Een voordeel ten opzichte van het werken met bomengroepjes is dat de miscanthus sneller en regelmatig een oogst oplevert en dat er één mooie bomenrij blijft bestaan. In een systeem met bomengroepjes en toekomstbomen bestaat de kans dat de behouden bomen niet mooi op één lijn staan.

Figuur 66: Twee stroken miscanthus langs een bomenrij.

Rabarber en artisjok in de boomstrook

In het voorjaar werden in een deel van een boomstrook artisjok en rabarber geplant. Het droge voorjaar strooide echter roet in het eten. Er was wat uitval en de ontwikkeling van de planten verliep vertraging op. We kozen voor een variëteit artisjok die hetzelfde jaar nog in opbrengst voorziet, maar door de vertraagde groei was er onvoldoende productie om te oogsten.

Figuur 67: Teelt van artisjok in een boomstrook.

Schaduwproeven

De tarweplots rond de schaduwconstructie, gezaaid in het najaar van 2022, werden opgevolgd en lichtinval werd geregistreerd met pyranometers. De gewasstand in februari was goed. Bemesting in het voorjaar gebeurde iets later dan voorzien omwille van bodemcondities en weersomstandigheden. Gewasbescherming gebeurde net zoals op de andere akkerbouwpercelen. In juni werd vergelingsziekte waargenomen. Dit zorgde voor heterogeniteit over de proefplots die het verder verloop van de proef benadeelde. Door regenval eind juli, en daardoor ook een latere oogst dan gepland, was er bovendien ook nog een sterke onkruidontwikkeling die extra heterogeniteit veroorzaakte. Bij verwerking van de opbrengstgegevens vinden we een significant lagere opbrengst bij variëteit SU Ecusson in vergelijking met de andere twee rassen (Chevignon en Hyking). Ook zien we een lagere opbrengst tussen de proefplots 7,5 m ten westen van de constructie in vergelijking met de proefplots 12 m ten oosten van de constructie. De aangehaalde minder ideale uitgangssituatie moet bij deze bevindingen in het achterhoofd gehouden worden.

Figuur 68: Proefplots tarwe rond de schaduwconstructie.

Agroforestry witloofwortelteelt

Tussen de bomenrijen werden dit jaar witloofwortelen geteeld. Praktische ervaringen hierbij waren dat er op een stuk van het perceel een rug minder getrokken kon worden dan voorzien, omwille van accumulatie van kleine afwijkingen bij veldbehandeling van de grenzen van de bomenrijen. Ook een grotere onkruiddruk op de ruggen naast de boomstroken werd opgemerkt. Diverse witloofproeven lagen hier aan, dus we kunnen enkel focussen op praktische en algemene bevindingen.

Figuur 69: Witloofwortelteelt in boslandbouwcontext.

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het VLAIO LA-traject 'Agroforestry 2025: veranderingstrajecten voor teelttechnische, ecologische en economische systeemoptimalisatie' met de steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

